2de vergadering

Woensdag 22 september 1999

Aanvang 11.00 uur

Voorzitter: Van Nieuwenhoven

Tegenwoordig zijn 145 leden, te weten:

Van den Akker, Albayrak, Apostolou, Van Ardenne-van der Hoeven, Arib, Atsma, Augusteijn-Esser, Bakker, Balemans, Balkenende, Barth, Van Beek, Belinfante, Van den Berg, Biesheuvel, Bijleveld-Schouten, Blaauw, Van Blerck-Woerdman, Blok, De Boer, Van Bommel, Bos, Brood, Buijs, Bussemaker, Van de Camp, De Cloe, Cornielje, Crone, Dankers, Van Dijke, Dijksma, Dijkstal, Dittrich, Van den Doel, Duijkers, Duivesteijn, Eisses-Timmerman, Essers, Eurlings, Feenstra, Geluk, Van Gent, Van Gijzel, Giskes, Gortzak, De Graaf, De Haan, Halsema, Hamer, Harrewijn, Van Heemst, Hermann, Herrebrugh, Hessing, Hillen, Hindriks, Van der Hoek, Hoekema, Van der Hoeven, Hofstra, De Hoop Scheffer, Kalsbeek-Jasperse, Kamp, Kant, Karimi, Klein Molekamp, Van der Knaap, Koenders, Kortram, Kuijper, Lambrechts, Leers, Luchtenveld, Marijnissen, E. Meijer, Th.A.M. Meijer, Melkert, Middel, Van Middelkoop, Mosterd, Nicolaï, Niederer, Van Nieuwenhoven, Noorman-den Uyl, Oedayraj Singh Varma, Oplaat, Örgü, Oudkerk, Van Oven, Passtoors, Patijn, Poppe, Rabbae, Ravestein, Rehwinkel, Reitsma, Remak, Van 't Riet, Rietkerk, Rijpstra, Rosenmöller, Ross-van Dorp, Santi, Scheltema-de Nie, Schimmel, Schoenmakers, Schreijer-Pierik, Schutte, Smits, Spoelman, Van der Staaij, Van der Steenhoven, Stellingwerf, Stroeken, Swildens-Rozendaal, Terpstra, Udo, Ter Veer, Te Veldhuis, Vendrik, Verbugt, Verburg, Verhagen, Visser-van Doorn, Van der Vlies, Van Vliet, Voorhoeve, M.B. Vos, O.P.G. Vos, Voûte-Droste, De Vries, Waalkens, Wagenaar, Van Walsem, Weekers, Weisglas, Van Wijmen, Wijn, Wilders, De Wit, Witteveen-Hevinga, Van Zijl, Zijlstra en Van Zuijlen,

en de heren Kok, minister-president, minister van Algemene Zaken, Peper, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Korthals, minister van Justitie, Hermans, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Zalm, minister van Financiën, De Grave, minister van Defensie, Pronk, minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, mevrouw Netelenbos, minister van Verkeer en Waterstaat, mevrouw Jorritsma-Lebbink, vice-minister-president, minister van Economische Zaken, de heren Brinkhorst, minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, K.G. de Vries, minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, mevrouw Borst-Eilers, vice-minister-president, minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, mevrouw Herfkens, minister voor Ontwikkelingssamenwerking, de heren Van Boxtel, minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid, G.M. de Vries, staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Benschop, staatssecretaris van Buitenlandse Zaken, Cohen, staatssecretaris van Justitie, mevrouw Adelmund, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, de heren Van der Ploeg, staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Vermeend, staatssecretaris van Financiën, Van Hoof, staatssecretaris van Defensie, Remkes, staatssecretaris van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, mevrouw J.M. de Vries, staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat, de heer Ybema, staatssecretaris van Economische Zaken, mevrouw Faber, staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, de heer Hoogervorst, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, mevrouw Verstand, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, en mevrouw Vliegenthart, staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

□

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede, dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Hindriks en Wagenaar, wegens bezigheden elders, alleen voor de middag- en avondvergadering;

Timmermans en Valk, wegens verblijf buitenslands,

en van de minister van Buitenlandse Zaken in verband met het bijwonen van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die op de tafel van de griffier ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Ik stel voor, als commissies bedoeld in het tweede lid van artikel 32 en het eerste lid van artikel 37 van het Reglement van

Voorzitter

orde aan te wijzen:
- de vaste commissie voor de Inlichtingen- en veiligheidsdiensten, onder aantekening dat de fractie van GroenLinks geacht wenst te worden hiertegen te zijn;
- de commissie voor de Werkwijze der Kamer;
- de commissie voor de Verzoekschriften;
- de commissie voor het Onderzoek van de Geloofsbrieven.

Ik stel voor, de Miljoenennota, de Najaarsnota, de Februarinota en de Voorjaarsnota in handen te stellen van de vaste commissie voor Financiën en de voorstellen van begrotingswetten, alsmede de ontwerpslotwetten met de rapporten bij de rekening van de Algemene Rekenkamer en de suppletore begrotingsvoorstellen naar aanleiding van de Voorjaarsnota en de Najaarsnota in handen van de desbetreffende vaste commissies.

Ik stel voor, dat:
- de begrotingshoofdstukken I, II en III en de begrotingen van het Gemeentefonds en het Provinciefonds in handen worden gesteld van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties;
- de hoofdstukken V en X, voorzover het de NAVO betreft, in handen van de vaste commissies voor Buitenlandse Zaken en voor Defensie gezamenlijk;
- de begroting van het Infrastructuurfonds in handen van de vaste commissie voor Verkeer en Waterstaat;
- de begroting van het Landbouwegalisatiefonds, afdeling A, en de begroting van het Diergezondheidsfonds in handen van de vaste commissie voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij;
- de begroting van het Spaarfonds AOW in handen van de vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid;
- de begroting van het Fonds economische structuurversterking in handen van de vaste commissie voor Economische Zaken.

Ik stel voor, dat de vaste commissies in afwijking van artikel 32 van het Reglement van orde omtrent de in hun handen gestelde voorstellen van begrotingswetten bij wijze van voorbereidend onderzoek, naast het overleg met de regering in het kader van de procedure voor het begrotingsonderzoek, kunnen volstaan met het uitbrengen van een verslag, houdende een lijst van vragen.

Ik stel voor, met ingang van de eerste week van de begrotingsbehandeling op dinsdag te vergaderen van 14.00 uur tot uiterlijk 23.00 uur en op woensdag en donderdag van 10.15 uur tot uiterlijk 23.00 uur.

Ik stel voor, de spreektijden voor de begrotingsbehandeling – eerste en tweede termijn – als volgt vast te stellen: PvdA 550 minuten, VVD 525 minuten, CDA 450 minuten, D66 300 minuten, GroenLinks 280 minuten, SP 160 minuten, RPF 105 minuten, SGP 105 minuten en GPV 95 minuten. Dit is inclusief de spreektijd voor de financiële beschouwingen.

Ik stel voor, toestemming te verlenen tot het houden van een wetgevings- c.q. notaoverleg met stenografisch verslag op:

maandag 15 november 1999:
- van 11.00 uur tot 18.00 uur van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de nota Zorg 2000.

Overeenkomstig de voorstellen van de voorzitter wordt besloten.

Aan de orde zijn:
- **de algemene politieke beschouwingen naar aanleiding van de Miljoenennota voor het jaar 2000 (26800, nr. 1).**

De beraadslaging wordt geopend.

□

De heer **De Hoop Scheffer** (CDA): Mevrouw de voorzitter! Vorig jaar stond de bijdrage van het CDA aan de algemene beschouwingen in het teken van de vraag naar de kwaliteit van onze samenleving. Wij waren dan ook reuzeblij toen wij gisteren die woorden ook uit de mond van het kabinet diverse malen hoorden klinken. Dit jaar willen wij het thema ''verantwoordelijkheid'' centraal stellen. Het gaat dan om de verantwoordelijkheidsverdeling binnen onze samenleving, tussen mensen en de verbanden waarin zij leven en werken, tussen de burgers en hun overheid, tussen markt, middenveld en overheid. Het gaat daarbij ook om de verantwoordelijkheid die politici dragen bij het vervullen van het mandaat dat ons allen door de kiezers is gegeven. Niet in de laatste plaats gaat het om de verantwoordelijkheid die de regering draagt voor het besturen van ons land en de principiële verankering die aan het uitoefenen van die verantwoordelijkheid ten grondslag ligt.

Visie, missie en ambitie zijn woorden die de afgelopen maanden veel in dit verband zijn gebruikt. Volgens het CDA is nauw verbonden aan het dragen van regeringsverantwoordelijkheid de noodzaak van het maken van heldere, toetsbare politieke keuzes. Met het gebruik van het woord ''toetsbaar'' geef ik al aan dat naar onze opvatting daar een gedeelde, gemotiveerde, geïnspireerde en ideologische verankering van het kabinetsbeleid aan ten grondslag moet liggen. Verantwoordelijkheid omvat immers ook het begrip ''verantwoording''. Ik zou het dé grote winst van deze algemene beschouwingen vinden, indien het kabinet bij monde van de premier in deze Kamer een duidelijk antwoord weet te geven op de vraag naar het gemeenschappelijk gedragen ideologische kader, eenvoudiger gezegd: de missie waarop de bewindslieden van Kok II hun besluitvorming baseren. Daaraan heeft het tot nu toe in onze ogen ontbroken en ik zal in de loop van mijn betoog een aantal terreinen noemen waarop ik die duidelijkheid van het kabinet mis. Vanzelfsprekend zal ik aangeven hoe wij daar tegenaan kijken en vanuit welke motivering wij zelf keuzes maken.

Het was een merkwaardig jaar, het eerste jaar van Kok II. De economische zon ging uitbundiger schijnen. Er dreigde even een eclipsje in het voorjaar, er waren wat potloodontwerpjes voor een bijbehorend brilletje, maar zie, alles viel uiteindelijk reuze mee. En wat het kabinet ook voor problemen heeft, het zijn zeker geen financiële. Hoogstens bij de verdeling van het meer, maar daarover zullen wij ongetwijfeld nog horen. Ook zullen wij daarover nog iets zeggen.

Een merkwaardig jaar. Het lid Wiegel bromde een keer ''tegen'' aan de overkant en ''boem'', daar lag de club. Kiezers houden van meevallers. En ondanks het gegeven dat de 20ste eeuw in een zee van economisch optimisme kan worden afgesloten,